

Bryssel den 9 februari 2017
(OR. en)

6170/17

COHOM 16
CONUN 54
SOC 81
FREMP 11

LÄGESRAPPORT

från:	Rådets generalsekretariat
till:	Delegationerna
Föreg. dok. nr:	15717/16 COHOM 168 CONUN 234 SOC 815 FREMP 210
Ärende:	Reviderad mekanism på EU-nivå i enlighet med vad som föreskrivs i artikel 33.2 i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

För delegationerna bifogas en reviderad mekanism på EU-nivå i enlighet med vad som föreskrivs i artikel 33.2 i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, som antogs av rådet vid dess 3513:e möte den 16 januari 2017.

**REVIDERAD MEKANISM PÅ EU-NIVÅ I ENLIGHET MED VAD SOM FÖRESKRIVS I
ARTIKEL 33.2 I FN:S KONVENTION OM RÄTTIGHETER FÖR PERSONER MED
FUNKTIONSNEDSÄTTNING**

Med anledning av rekommendationerna i de avslutande iakttagelserna från FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning om EU:s inledande rapport om genomförandet av konventionen.

1. INLEDNING

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning¹ (nedan kallad *konventionen*²) trädde i kraft för EU den 22 januari 2011. Enligt artikel 33.2 i konventionen ska konventionsstaterna "bibehålla, förstärka, utse eller [...] upprätta" en mekanism, inklusive minst en oberoende mekanism. Syftet med mekanismen är att främja, skydda och övervaka genomförandet av konventionen. Mekanismen ska upprättas i enlighet med varje konventionsstats *rättssystem och förvaltningssystem*. I artikel 33.2 i konventionen anges att relevanta verksamheter kan genomföras inom en mekanism som består av flera organ. I artikel 33.3 i konventionen fastställs att det civila samhället (särskilt personer med funktionsnedsättning och deras organisationer) ska delta i och fullt ut medverka i övervakningsförfarandet.

I punkt 13 i uppförandekoden mellan rådet, medlemsstaterna och kommissionen om fastställande av interna ordningar för Europeiska unionens genomförande av och representation när det gäller konventionen anges följande: "*Kommissionen kommer vid lämplig tidpunkt att föreslå passande ramar för en eller flera oberoende mekanismer i enlighet med artikel 33.2 i konventionen samt för det civila samhällets deltagande i enlighet med artikel 33.3 i konventionen, varvid man kommer att beakta alla relevanta unionsinstitutioner, -organ och -byråer.*"³

¹ 2010/C 340/08, EUT C 340, 15.12.2010, s. 11.

² Alla hänvisningar till gällande bestämmelser avser konventionen, om inget annat anges.

³ I fortsättningen används för enkelhets skull begreppet "institution", med undantag för hänvisningar till specifika fördragsbestämmelser.

Att Europeiska kommissionen drar sig ur mekanismen på EU-nivå påverkar inte de uppgifter som Europeiska kommissionen utför som EU:s kontaktpunkt för konventionen, däribland främjande och skydd, eller de uppgifter som föreskrivs i EUF-fördraget och avseende övervakningen av genomförandet av EU-lagstiftningen i medlemsstaterna.

2. TILLÄMPNINGSSOMRÅDE

Enligt artikel 44.2 i konventionen ska de åtaganden som gäller för EU i egenskap av organisation för regional integration motsvara de åtaganden som gäller för en konventionsstat, inom räckvidden för EU:s behörighet. Denna behörighet beskrivs i bilaga ii till rådets beslut 2010/48⁴.

EU-mekanismens mandat omfattar områden inom EU:s behörighet och utgör ett komplement till de nationella och oberoende mekanismer som bär huvudansvaret för främjande, skydd och övervakning av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning i medlemsstaterna.

EU-mekanismen omfattar två olika uppdrag:

- **För det första** måste uppgifterna genomföras på de områden där medlemsstaterna har överfört behörighet till EU (främst EU:s lagstiftning och åtgärder⁵). Detta kommer att vara det huvudsakliga området för mekanismens åtgärder.
- **För det andra** måste uppgifterna genomföras med iakttagande av EU-institutionernas "interna" genomförande av konventionen, dvs. i förhållande till unionens offentliga förvaltning, exempelvis i förhållande till deras anställda och kontakterna med medborgarna och allmänheten.

⁴ Rådets beslut 2010/48/EG om ingående från Europeiska gemenskapens sida av Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, EUT L 23, 27.1.2010, s. 35.

⁵ Anges i EU:s förklaring om behörighet som bifogas rådets beslut 2010/48.

3. MEDLEMMAR I MEKANISMEN

I dag utövar en rad EU-institutioner och EU-organ uppgifterna att främja, skydda och övervaka de rättigheter som konventionen fastställer.

Det har fastställts att följande enheter tillsammans ska utgöra EU:s mekanism:

- Europaparlamentets utskott för framställningar.
- Europeiska ombudsmannen.
- Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter.
- Europeiska handikappforumet.

4. UPPGIFTER

4.1 Främjande

Europeiska ombudsmannen kan ta emot klagomål och på eget initiativ företa undersökningar och utarbeta rapporter (artikel 228 i EUF-fördraget) om missförhållanden i EU-institutionernas, EU-organens och EU-byråernas verksamhet, inklusive kommissionen och byrån för grundläggande rättigheter. Dessa ansvarsområden inbegriper genomförande av främjande insatser inom ramen för konventionen, såsom framläggande av en årlig verksamhetsrapport, med ett avsnitt som ägnas funktionsnedsättning, och spridande av information via det europeiska ombudsmannanätverket.

EU:s byrå för grundläggande rättigheter kan öka medvetenheten om konventionen i enlighet med förordning 168/2007⁶ och det fleråriga ramprogrammet⁷. I synnerhet kan byrån behandla funktionsnedsättning som del av det temaområde som avser antidiskriminering, men även genom andra temaområden genom en övergripande strategi⁸.

Europeiska handikappforumet främjar konventionen på ett oberoende sätt genom kampanjer för att öka medvetenheten och genom insatser i media, rapporter, anordnande av utfrågningar och evenemang, utbildningar, nätverksverksamhet och spridning av relevant information till sina europeiska och nationella medlemsorganisationer, i syfte att öka deras tekniska kunnande och förmåga att påverka, och samt genom berörda parter engagemang. Andra strategiska främjande insatser är granskning av efterlevnaden av EU:s lagstiftning och åtgärder och teknisk rådgivning till offentliga myndigheter om tillämpningen av konventionen.

4.2 Skydd

4.2.1 Medlemsstaternas efterlevnad av konventionen vid genomförande av EU-lagstiftningen

Skyddet av enskilda personer vid åsidosättande av konventionen från medlemsstaternas sida vid genomförande av EU:s lagstiftning är **i första hand en fråga för de nationella mekanismerna och domstolarna**. EU-mekanismens roll för skydd av enskilda personers rättigheter är ett komplement till de nationella mekanismerna.

⁶ Rådets förordning (EG) nr 168/2007 av den 15 februari 2007 om inrättande av Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter, se särskilt artikel 3 och artikel 4.1 och 4.2.

⁷ Rådets beslut (2008/203/EG) om genomförande av förordning (EG) nr 168/2007 vad gäller antagande av ett flerårigt ramprogram för Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter för 2007–2012, artikel 4.1 a–h, förordning 168/2007.

⁸ Relevanta verksamheter är presentationen av byrån för grundläggande rättigheters årliga rapport om de frågor som avser grundläggande rättigheter som täcks av byråns verksamhetsområden, publiceringen av temarapporter, anordnandet av kurser och utbildningar, berörda parter engagemang samt kommunikation och evenemang. Byrån kan även öka allmänhetens medvetenhet om sina grundläggande rättigheter och om möjligheterna och olika mekanismer för att hävda dem i allmänhet, men utan att själv ta upp enskilda klagomål.

Europaparlamentets utskott för framställningar bidrar också till skydd mot åsidosättande av konventionen från medlemsstaternas sida vid genomförande av EU:s lagstiftning, genom att utskottet kan ta del av alla framställningar från EU-medborgarna om frågor som omfattas av unionens verksamhetsområden och direkt berör dem (artikel 227 i EUF-fördraget). Utskottet är oberoende av medlemsstaterna och kommissionen vid genomförandet av denna uppgift.

4.2.2 EU-institutionernas efterlevnad av konventionen

Övervakning av påstådda överträdelser av konventionen i form av missförhållanden i EU-institutionernas verksamhet är i första hand **Europeiska ombudsmannens** uppgift. Ombudsmannen kan höra och undersöka klagomål som tar upp frågor avseende lagstiftning och god förvaltning och på eget initiativ företa undersökningar och utarbeta rapporter (artikel 228 i EUF-fördraget).

Europeiska ombudsmannen kan undersöka och rapportera om möjliga missförhållanden från kommissionens sida i förvaltningskedet av dess behandling av klagomål och övervakningsverksamhet. Ombudsmannen är oberoende av alla övriga EU-institutioner och alla regeringar, institutioner, organ och byråer.

Europaparlamentets utskott för framställningar spelar en stor roll när det gäller skyddet av efterlevnaden av konventionen från EU-institutionernas sida vid beslutsfattande och lagstiftningsåtgärder, inbegripet fall där EU-institutionerna agerar i egenskap av offentlig förvaltning (t.ex. i personalärenden). Utskottet tar del av framställningar om EU:s lagstiftning och åtgärder och kan lämna in muntliga frågor till rådet och kommissionen för debatt i kammaren eller lägga fram betänkanden och/eller resolutioner.

Europeiska handikappforumet tar emot information och klagomål från personer med funktionsnedsättningar avseende deras personliga erfarenheter och uppmärksammar ansvariga förvaltningar och allmänheten på dessa. Europeiska handikappforumet kan författa inlagor från tredje part till ett antal nationella och europeiska domstolar.

4.3 Övervakning

4.3.1 Övervakning av EU-institutionernas genomförande av konventionen genom EU:s lagstiftning och åtgärder

Europeiska handikappforumet genomför oberoende systematisk **övervakning av EU:s genomförande av konventionen genom lagstiftning och åtgärder**, bl.a. genom att undersöka nya lagförslag, och tar emot klagomål avseende genomförandet av dem. Forumet kan därför bedöma framsteg, stagnation och tillbakagång när det gäller åtnjutande av rättigheter över en fastställd tidsperiod.

Europeiska ombudsmannen kompletterar övervakningen av institutionernas genomförande av konventionen, eftersom han eller hon kan inleda undersökningar på eget initiativ och lägga fram rapporter om fall av missförhållanden i förvaltningen i EU:s institutioner, organ och byråer⁹.

4.3.2 Tillhandahållande av uppgifter och utveckling av indikatorer

Byrån för grundläggande rättigheter samlar självständigt in och analyserar uppgifter inom gränserna för sitt uppdrag. Att tillhandahålla sådana uppgifter på ett oberoende sätt kommer att bli dess huvuduppgift inom mekanismen. I detta sammanhang utvecklar **byrån för grundläggande rättigheter** även indikatorer och riktmärken för att stödja övervakningsprocessen.

5. TILLVÄGAGÅNGSSÄTT

EU-mekanismen ska fungera som en enkel, effektiv och praktisk mekanism, där enskilda deltagare som agerar inom en samordnad arbetsplan inom ramen för sina nuvarande behörighetsområden bidrar till uppgifterna att främja, skydda och övervaka konventionen.

Under året genomför deltagarna i mekanismen sina respektive uppgifter inom ramen för sin verksamhet. Kontakter mellan deltagarna äger rum efter behov.

Mekanismen träffas minst en gång om året för ett möte, där man stämmer av vilka framsteg som gjorts. Möjligheten att hålla ytterligare möten kommer att beaktas med hänsyn till behov och på begäran av deltagarna i mekanismen.

⁹ Europeiska ombudsmannen kan även agera som kommunikationskanal med nationella och regionala ombudsmän i medlemsstaterna, via europeiska ombudsmannanätverket.

Alla deltagare har rätt att närvara under hela mötet, få tillgång till möteshandlingarna och yttra sig om de frågor som behandlas. Beslut fattas med konsensus. Deltagarna ska komma överens om arbetsmetoder och prioriteringar.

Tydlig kommunikation gentemot allmänheten är av grundläggande betydelse för att mekanismens sätt att fungera och de olika komponenternas uppgifter och verksamheter ska förstås väl. Mekanismens medlemmar ska i sin vanliga rapporteringsverksamhet se till att det arbete som avser genomförandet av konventionen är tydligt identifierbart och synliggörs på ett adekvat sätt.

Dessutom ska en fullt tillgänglig webbsida med länkar till övriga deltagares webbplatser underhållas av en av medlemmarna i mekanismen.

En översyn av mekanismen och/eller dess arbetsmetoder får inledas när det anses nödvändigt.
